

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ |

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ||

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

|| సుందరకాండం ||

త్రిపంచాశః సర్గః

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
॥ సుందరకాండం ॥
త్రిపంచాశః సర్గః

హనుమత్పుచ్చం ప్రదీప్య రాక్షసైస్తస్య నగరే పరిచారణం

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా దశగ్రీవో మహాత్మనః।
దేశకాలహితం వాక్యం భ్రాతురుత్తరమబ్రవీత్ ॥ 5.53.1 ॥

సమ్యగుక్తం హి భవతా దూతవధ్యా విగర్హితా।
అవశ్యం తు వధాయాన్యః క్రియతామస్య నిగ్రహాః ॥ 5.53.2 ॥

కపీనాం కిల లాంగూలమిష్టం భవతి భూషణం।
తదస్య దీప్యతాం శీఘ్రం తేన దగ్ధేన గచ్ఛతు ॥ 5.53.3 ॥

త తః పశ్యంత్యముం దీనమంగవైరూప్యకర్మితం।
సుమిత్రజ్ఞాతయః సర్వే బాంధవాః ససుహృజ్ఞనాః ॥ 5.53.4 ॥

ఆజ్ఞాపయద్ రాక్షసేంద్రః పురం సర్వం సచత్వరం।
లాంగూలేన ప్రదీప్తేన రక్షోభిః పరిణీయతాం ॥ 5.53.5 ॥

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా రాక్షసాః కోపకర్కశాః ॥
వేష్టంతే తస్య లాంగూలం జ్ఞైరైః కార్పాసకైః పటైః ॥ 5.53.6 ॥

సంవేష్ట్యమానే లాంగూలే వ్యవర్ధత మహాకపిః।
శుష్కమింధనమాసాద్య వనేష్యవ హుతాశనం ॥ 5.53.7 ॥

తైలేన పరిషిచ్యాథ తేఽగ్నిం తత్రోపపాదయన్।
లాజూలేన ప్రదీప్తేన రాక్షసాంస్తానతాడయత్ ॥ 5.53.8 ॥

రోషామర్షపరీతాత్మా బాలసూర్యసమాననః |
స భూయః సంగతైః క్రూరై రక్షస్సైర్వరిపుంగవః || 5.53.9 ||

సహస్రీబాలవృద్ధాశ్చ జగ్ముః ప్రీతిం నిశాచరాః |
నిబద్ధః కృతవాన్ వీరస్తత్కాలసదృశీం మతిం || 5.53.10 ||

కామం ఖలు న మే శక్తా నిబద్ధస్యాపి రాక్షసాః |
భిత్త్వా పాశాన్ సముత్పత్య హన్యామహమిమాన్ పునః || 5.53.11 ||

యది భర్తృహితార్థాయ చరంతం భర్తృశాసనాత్ |
నిబద్ధంతే దురాత్మానో న తు మే నిష్కృతిః కృతా || 5.53.12 ||

సర్వేషామేవ పర్యాప్తో రాక్షసానామహం యుధి |
కిం తు రామస్య ప్రీత్యర్థం విషహిష్యేఽహమీదృశం || 5.53.13 ||

లంకా చారయితవ్యా మే పునరేవ భవేదితి |
రాత్రౌ నహి సుదృష్టా మే దుర్గకర్మవిధానతః || 5.53.14 ||

అవశ్యమేవ ద్రష్టవ్యా మయా లంకా నిశాక్షయే |
కామం బద్ధంతు మే భూయః పుచ్చస్యోద్ధీపనేన చ || 5.53.15 ||

పీడాం కుర్వంతి రక్షాంసి న మేఽస్తి మనసః శ్రమః |
తతస్తే సంవృతాకారం సత్త్వవంతం మహాకపిం || 5.53.16 ||

పరిగృహ్య యయుర్హృష్టా రాక్షసాః కపికుంజరం |
శంఖభేరీనినాదైశ్చ ఘోషయంతః స్వకర్మభిః || 5.53.17 ||

రాక్షసాః క్రూరకర్మాణశ్చారయంతి స్మ తాం పురీం |
అన్వీయమానో రక్షోభిర్యయౌ సుఖమరిందమః || 5.53.18 ||

హనూమాంశ్చారయామాస రాక్షసానాం మహాపురీం |
అథాపశ్యద్ విమానాని విచిత్రాణి మహాకపిః || 5.53.19 ||

సంవృతాఽ భూమిభాగాంశ్చ సువిభక్తాంశ్చ చత్వరాఽ ।
రథ్యాశ్చ గృహసంబాధాః కపిః శృంగాటకాని చ ॥ 5.53.20 ॥

తథా రథోపరథ్యాశ్చ తథైవ చ గృహాంతరాఽ ।
చత్వరేషు చతుష్కేషు రాజమార్గే తథైవ చ ॥ 5.53.21 ॥

ఘోషయంతి కపిం సర్వే చార ఇత్యేవ రాక్షసాః ।
స్త్రీబాలవృద్ధా నిర్జగున్తత్ర తత్ర కుతూహలాత్ ॥ 5.53.22 ॥

తం ప్రదీపితలాంగూలం హనూమంతం దిదృక్షవః ।
దీప్యమానే తతస్తస్య లాంగూలాగ్రే హనూమతః ॥ 5.53.23 ॥

రాక్షస్యస్తా విరూపాక్ష్యః శంసుర్దేవ్యాస్తదప్రియం ।
యస్త్యయా కృతసంవాదః సీతే తామ్రముఖః కపిః ॥ 5.53.24 ॥

లాంగూలేన ప్రదీప్తేన స ఏష పరిణీయతే ।
శ్రుత్వా తద్ వచనం క్రూరమాత్మాపహరణోపమం ॥ 5.53.25 ॥

వైదేహీ శోకసంతప్తా హుతాశనముపాగమత్ ।
మంగలాభిముఖీ తస్య సా తదాసీన్మహాకవేః ॥ 5.53.26 ॥

ఉపతస్థే విశాలాక్షీ ప్రయతా హవ్యవాహనం ।
యద్యన్తి పతిశుశ్రూషా యద్యన్తి చరితం తపః ।
యది వా త్వేకపత్నీత్వం శీతో భవ హనూమతః ॥ 5.53.27 ॥

యది కించిదనుక్రోశస్తస్య మయ్యన్తి ధీమతః ।
యది వా భాగ్యశేషో మే శీతో భవ హనూమతః ॥ 5.53.28 ॥

యది మాం వృత్తసంపన్నాం తత్సమాగమలాలసాం ।
స విజానాతి ధర్మాత్మా శీతో భవ హనూమతః ॥ 5.53.29 ॥

యది మాం తారయేదార్యః సుగ్రీవః సత్యసంగరః |
అస్మాద్ దుఃఖాంబుసంరోధాచ్ఛితో భవ హనూమతః || 5.53.30 ||

తతస్త్రిణ్ణార్చిరవ్యగ్రః ప్రదక్షిణశిఖోఽనలః |
జజ్జ్వల మృగశావాఙ్గాః శంసన్నివ శుభం కపేః || 5.53.31 ||

హనూమజ్జనకశ్చైవ పుచ్చానలయుతోఽనిలః |
వవౌ స్వాస్థ్యకరో దేవ్యాః ప్రాలేయానిలశీతలః || 5.53.32 ||

దహ్యమానే చ లాంగూలే చింతయామాస వానరః |
ప్రదీప్తోఽగ్నిరయం కస్మాన్న మాం దహతి సర్వతః || 5.53.33 ||

దృశ్యతే చ మహాజ్వాలః కరోతి చ న మే రుజం |
శిశిరస్యేవ సంపాతో లాంగూలాగ్రే ప్రతిష్ఠితః || 5.53.34 ||

అథ వా తదిదం వ్యక్తం యద్ దృష్టం ప్లవతా మయా |
రామప్రభావాదాశ్చర్యం పర్వతః సరితాం పతౌ || 5.53.35 ||

యది తావత్ సముద్రస్య మైనాకస్య చ ధీమతః |
రామార్థం సంభ్రమస్తాదృక్ కిమగ్నిర్న కరిష్యతి || 5.53.36 ||

సీతాయాశ్చాన్మశంసేన తేజసా రాఘవస్య చ |
పితుశ్చ మమ సఖ్యేన న మాం దహతి పావకః || 5.53.37 ||

భూయః స చింతయామాస ముహూర్తం కపికుంజరః |
కథమస్మద్విధనేహ బంధనం రాక్షసాధమైః || 5.53.38 ||

ప్రతిక్రియాస్య యుక్తా స్యాత్ సతి మహ్యం పరాక్రమే |
తతశ్చిత్త్వా చ తాః పాశాః వేగవాః వై మహాకపిః || 5.53.39 ||

ఉత్పపాతాథ వేగేన ననాద చ మహాకపిః |
పురద్వారం తతః శ్రీమాః శైలశృంగమివోన్నతం || 5.53.40 ||

విభక్తరక్షః సంబాధమాససాదానిలాత్మజః |
 స భూత్వా శైలసంకాశః క్షణేన పునరాత్మవాన్ || 5.53.41 ||

హ్రాస్వతాం పరమాం ప్రాప్తో బంధనాన్యవశాతయత్ |
 విముక్తశ్చభవచ్ఛ్రీమాన్ పునః పర్వతసన్నిభః || 5.53.42 ||

వీక్షమాణశ్చ దదృశే పరిఘం తోరణాశ్రితం |
 స తం గృహ్య మహాబాహుః కాలాయసపరిష్కృతం |
 రక్షిణస్తాన్ పునః సర్వాన్ సూదయామాస మారుతిః || 5.53.43 ||

స తాన్ నిహత్వా రణచండవిక్రమః
 సమీక్షమాణః పునరేవ లంకాం |
 ప్రదీప్తలాంగూలకృతార్చిమాలీ
 ప్రకాశితాదిత్య ఇవార్చిమాలీ || 5.53.44 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే త్రిపంచాశః సర్గః ||